

Osvietená panovníčka – Mária Terézia

- po vojnách s Turkami nastúpil na trón **Karol VI.** 1685-1740
- uhorský kráľ
- **posledný mužský potomok** habsburskej dynastie
- bol aj španielskym kráľom (neskôr sa zriekol koruny) a ríšskonemeckým cisárom
- začal s upevňovaním krajiny
- nemal syna → **1713 - Pragmatická sankcia** - zaručovala nástupnícke právo žien na trón a nedeliteľnosť Habsburskej monarchie.
- Niektorí panovníci po smrti Karola odmietli uznať Pragmatickú sankciu

- 1740 - 1780 vláda Márie Terézie
- 1741 – 1745 – vojna o rakúske dedičstvo
- 1742 – uzavrela prímerie, formálne sa vzdala Sliezska, opätovne ho chcela získať v 7-ročnej vojne 1756 – 1763
- Reformy
 - o cieľ reforiem – hospodársky a mocensky posilniť monarchiu
 - o odpor uhorskej šľachty
 - o vláda absolutisticky s okruhom poradcov
 - o ovplyvnená ideou osvietenstva – osvietenský absolutizmus
- **Urbársky patent 1767** (tereziánsky urbár 1770 – 1772) – hospodárska reforma, upravovala povinnosti poddaných voči zemepánovi. Ochrana pred nadmerným zaťažením, zlepšenie postavenia v spoločnosti.
- V 18. storočí pestovanie nových plodín – zemiaky, kukurica.
- Podporovala rozvoj manufaktúr. – najmä jej manžel František Lotrinský
- **Reforma školstva 1777** – jednotný školský systém od ľudových škôl po univerzity
 - o Zaviedla školskú dochádzku od 6 do 12 rokov
 - o triviálne (ľudové) školy – čítanie, písanie, počítanie, základy moderného hospodárenia
 - boli zväčša cirkevné, vyučovalo sa v materinskom jazyku, bolo ich málo, jeden učiteľ učil aj 100 žiakov, luxus
 - o univerzity – poštátnené, v 18. storočí na Slovensku v Trnave a Košiciach
 - o odborné školstvo v roku 1763 – Odborná poľnohospodárska škola v Senci a Banícka akadémia, vysoká banská škola v Banskej Štiavnici

Ďalšie reformy:

Vojenské reformy

- budovanie silnej **armády** – delostrelectvo
- zriadila **vojenskú akadémiu**, kadetku, polytechniku
- spokojnosť vojakov – stravovanie, žold, možnosť dovolenky

Tereziánsky kataster

- **1748 – súpis vlastníkov pozemkov** – stanovenie dane
- **dominikal** – panská pôda – pracovali poddaní; **rustikal** – pôda prenajímaná poddaným

Reformy súdництва

- 1768 nový **tretný poriadok** (Constitutio Criminalis Theresiana) – zákaz rozsudku nad čarodejnicami, zmiernenie telesných trestov, zákaz mučenia
- **občiansky zákoník** (Lex Theresiana) – pred súdom sú všetci občania rovní, poddaný má právo na obhajcu

Reformy zdravotníctva

- zdravotné komisie – ochrana pred nákazlivými ochoreniami; očkovanie proti chorobám
- zriaďovanie lekárskeho fakúlt